

زبان، سیاست، زالبول و بلوچی زبان

شیر جان میرزا

زبان، سیاست، زالبول و بلوچی زبان

شیر جان میرزا

دنیا تہا باز زبان و زالبول و ایر جنگ، نزور کنگ و گلام کنگ و سیاسی رنگ کار مرز بوتگ، بلنے بلوچی زبان و تہا زالبول و گلام کنگ و جنڈر و میان و پرک و تپاوت و سیاست گندگ نہ بیت۔ بلوچی زبان و بن رہند و زالبول و ہاتر و جتاکیں راہ و رہند نیست و زالبول و مردین و ہاتر و یکیں بدل گال، کار گال، گونا پگال و دگہ کار مرز بنت۔ بزاں بلوچی بن رہند و تہا جنڈر و پرک و تپاوت گندگ نہ بیت۔ چے پیم بلوچی زبان و پ زالبول و گلام کنگ و یانزور کنگ و سیاسی کار مرزی نہ بوتگ؟ چے پیم زبان و پ زالبولانی ایر جنگ و سیاسی کار مرز بوتگ؟ چے پیم بلوچی زبان و تہا جنڈر و پرک و تپاوت نیست و اے دگہ باز زبان و تہا ہست؟ چوں باز راجاں و تی زبان فیمینا ز کنگ و پرک و تپاوت و ہلا سکنگ و جہد کنگ؟ اے وڑیں لہتیں جستانی پساو اے ہشتا ک و تہا گیشوار کنگ بنت۔

ہمے پیم و فرانس و زبان زانت لوسا گرے و ہیال انت کہ زالبول و پچار (Feminine Identity) یک نوکیں دود و ریدگے لوٹیت پر چاکہ ہستیں دود و ریدگ زالبول و ہستی و باز جاہ و کار کنت یا نزور تر لیکیت۔ آ اے ہم گپ و جنت کہ مردین و پچار (androcentric reality) گونڈ و تہا باز زبان، لبز انکی و سیاسی ڈسکور سے و دگہ مشین یا لیسوک و وسیلہ و زبان و در برگ و ہد و مان کنگ بنت۔ تاریک و پچاریں گر یک و تہا زالبول و جائیداد و ہج حق دیگ نہ بوتگ و آنچو گلام و وڑ و لیگ بوتگ انت۔ ہمے وڑ و رومن و ہم کنگ۔ آنچو چائینہ و تہا ہم زالبول و چاگردی جیڑہ و جاورانی بہر زورگ و ہج حق دیگ نہ بوتگ۔ عرباں ہم و تی زالبولانی سرا باز زلم کنگ۔ ہمے حساب و مذہب و ہمزالبول نزور تر لیکینگ۔ پمیشک ایشانی زبانانی تہا زالبول و مردین و پرک و تپاوت ہست بلنے بلوچ و دود و ریدگ زالبول و باز عزت و شرپ دنت پمیشک بلوچی زبان و تہا جنڈر و پرک و تپاوت نیست۔

ہمے وڑ و Gauls و Scandinavians و زالبول و تی دیم کدی ہم نہ بستگ یا نکاب نہ جنگ۔ اے Germanic قبیلہ و مردم انت۔ اے قبیلہ و تہا زالبول و گیشتر بربری و حق رستگ و ایشانی زبان و تہا ہم آنچو جنڈر و پرک و تپاوت گندگ و نہ اتنگ۔ زالبول کار و بار و پڑ و باز دیم و بوتگ انت و روج و مروچی اے قبیلہ و زالبول کار و بار و کنگ و شرین وڑے و گون انت۔

آنچو Baker praaties en vrouwenlogika وچ زبان و نشہ کار انت و آئی و گنگ انت وچ زبان و ڈکشنری “Big van Dale” ہم masculine چاگرد و گیشتر ارزشت دنت۔ چشک “Good women are either virgins or mothers.” ہمے وڑ و بگوین و ڈیل و تہا اے ہم ہست کہ ہرچ مردینی کردارے کہ زالبول زوریت، آ کردار پ زالبول و ہر اہیں مانا ہے داریت۔ اے ڈکشنری و تہا زالبول یک جذباتی، نابودیں، بے عقلین انسان لیگ بیت۔ ہمے چیز اناں فرانس و ڈکشنری ہم پیشداریت۔ ہمے پیم و سنسکرت کہ چہ 2000 تک BC 1000 و ہد و دیم و کنیت کہ آئی و تہا زالبولانی و گلامانی ایر جنگ و ہاتر و زبان ہم سیاسی رنگے و کار مرز بوتگ۔ الاما گراہام و، 1975 یونائیٹڈ اسٹیٹ و تہا، وانگاہانی تہا، کتابانی تہا آئی و اے پٹ و پول کت کہ یونائیٹڈ اسٹیٹ و وانگاہانی کتابانی زبان مردین و شر تر، تاگت واریکیت و زالبول و نزور تر پیش داریت و کتابانی تہا زالبول و آنچو کردار سازی کنگ بوتگ کہ زالبول مردین و دست و چیر و انسان پمیشنگ بوتگ۔ چوشمہ Former's wife : politician's wife, or diplomat's wife. لیکہ 1965 “sexism” The Neologism و آرگ بیت کہ زالبول و مردین و نیام و ہر پڑ و سیاست، معاشی، زانت، دود و ریدگ و دگہ پڑاں پرک و تپاوت آرگ بیت و نزور تر شنگ بیت بلنے راستی گار بیت۔ زالبول و واسنہ لبز جذباتی، سنگاروک، نرم دل، ترسوک، گپ کنوک، نابود و دگہ بازیں ہمے وڑیں لبز اں گون زالبول و کارست سازی کنگ بیت۔ لبزانی وسیلہ و زالبول و جہل جنگ بیت۔ آنچو فرانسیکار و روز گاری نام و گالبدانی کسانیں کتا بے نشہ کنگ بوت کہ آئی و نام ات (Cited in sexism an education 1979/80:61, merlylene Gartner and education Que ferai je plastered.)

(cotinine labbouz) ایٹلی 30 سالہ لڑکی روزگار نام انت کہ زالبول ء واستہ انت۔ آدگہ درس مردین زات ء واستہ کنگ انت۔ اے کتاب ء شریں وڑے ء سکسزم ء لیکہ دیم ء برت۔

اے ڈولیس جاواری گندگ ء November 16 1988 ء کہ council of Europe سکسزم ء ایر جنت ء کشیت کہ اے لیکہ دگہ دگہ سکس ء نیام ء کتری، گیشتری، شرتزی، مستری، ہرابتزی ء دگہدگہ لیکہ آڈرنگ۔ ہمے وڑے زالبول کارمرز کنگ بوگ ء انت۔ اے چیز زبان ء وسیلہ ء بوگ ء انت۔ پشکہ council of Europe جہد کنت کہ اے پیمیں لبز زبان ء تہاکار مرز کنگ مہ بنت ء گار کنگ بہ بنت۔ ہمے ڈول secretary of the European committee for equality ء Feminine ء لبز ء کارمرز کنت۔ چوشکہ Medam la president of men and women ' Clududett Apprill ء اولی سکریٹری بیت کونسل آف یورپ ء کہ "madam la Minister" ء دگہ دگہ۔ اے وڑیں لبز کارمرز کنت کہ زالبول ء وجود زانگ بہ بیت۔ چاگردی زبان زانت ڈیڈ برویور ء کشک انت کہ زالبول کار ء روزگار ء پڑے باز insecure ماریت۔ ہمیشکہ آگیشتر کار ء روزگار ء زبان ء دربرگ ء جہد کن انت۔ ہمالبزاں کارمرز کن انت کہ آتاگت یا مردین ء زبان انت۔ پشکہ آگلام کنگ بنت ء کارمرز کنگ بنت۔ آئی ء کشک انت کہ ریاست زالبول ء معاشی حساب ء گیشتر کار ء روزگار بہ دنت ء کار ء روزگار ء پڑے insecure مہ بیت۔ دومی البش انت کہ زالبولیں زہگ انچو شلایز کنگ بیت کہ آمر دین ء چے نزور تربیت۔ پہ درور وہدے کہ جنکیں زہگے ودی بیت، گڑا آئی ء گوماں انچو پیش کائنت براں نرمیں انسانے انچو کہ آئی ء نرمیں لیبوک چو کہ دوئنگ، ژالنگوں ء گوں لب دارانت، بلے چکیں زہگ ء واست ء توپکے پہ لب کنگ ء دست ء دینت۔ جنکی زہگ ء گپ اگاں چاگردے عزت ء شرپ ء چے ڈن بہ بیت گڑا آئی ء مات ء پت ہامان ء ہبر دینت ء کش انت کہ تر اے وڑیں گپ ء کار زیب نہ دنت پر چکہ تو یک زالبولے ء، زالبول چاگردے نہنگ ء عزت ء پاسدار انت۔ دومی نیمگ ء بچی زہگ ء ہروڑیں گپ کنگ ء کار کنگ ء آزاتی ء دنت ہمیشکہ بچی زہگ گیشتر تجربگ، عقل مند گیشتر زانکار ء تاگت وار بیت۔ چو کہ زالبولیں زہگ گس ء گوں بند کنگ ء عزت ء نہنگ گوں بندوک کنگ ء انچو تجربکے نہ بیت ء کم زانتے بیت۔ اگاں زالبول ء مرچی انچو ارزشت نیست گڑا آچہ لوگ ء انگباہاں شوشلاہر لیشن ء وجہ ء چے اے وڑانت۔ زالبول ء زانت ء کمی وجہ چے و تا کم تر لبک انت، وت ء کہنیں رہنداں گوں بندوک کن انت۔ انچو امریکہ زالبول 80 ٪ کسانیں کار، لوگی کار، کم پکاری کار کن انت، پر چکہ آیاں ارزشت نیست۔ اے چیزاں آگس چے دربرانت، مات آیاں انچو رودینیت کہ آوت ء نزور تر لبک انت۔ ہمے وڑے 1985 ء July 15 ء فلمیش کتاب ایسو سیشن ء، فلمیش وزیر ء تعلیم ء یک شریں قدمے چست کت کہ اسکول ء کتابانی، میوزک، لبزانک تہ ء زالبول ء مردین ء پرک ء تپاوت آروکیں لبز کنگ ء جہد کنگ انت۔ گڑا البتیں وھدے پد اے قدم ء جو انیں سانے آرت۔ جنین چک ء، پوج، سانس، لبزانک، انجینیرنگ ء دگہ دگہ پڑاشوک پیدا کت۔ ہمے وڑے مردین چک ہم لوگی کار ء ہم شوکین بوت۔

نہشتہ کار Collette Dowling ء کتاب the cinderella complex ء کہ بنگپ کہ نوکیں زالبول انت۔ اے کتاب تہ اے پیشدارگ بوتگ۔ چوں کہ یک زالبولے گوں وت ء مزاحمت کنان ء زندگ بوہان انت ء چون و تا منگ ء نہ منگ ء انت۔

The feminization of language :

اولی پت ء پولی کار سکسزم سرا امریکی، کینڈا ء کیوبک فیمینسٹاں کت کہ یک دستی کتابے (Handbook) ء دیم ء آرت ء آ کتاب ء نام non sexist۔ اے کتاب ء تہاکار و روزگارانی نام دیم ء آرگ بوتگ انت۔ ہمے وڑے اولی میاں اسمتانی مراکش "زالبول ء مردین زات ء پرک ء تپاوت ء زبان ء وسیلہ ء" ہمے سرہالے سرا ایر کنگ بوت، گپ کنگ بوت۔ البتیں ریاست ال ہمے antidiscriminatrary linguistics measure وتی ریاست ء زبان تہ ء آورت، درور: یونیڈ کینڈم، جرمنی، سلیجم، پرنس، اٹلی، سوزر کینڈ، یونیڈ اسٹیٹ، کینڈا، کیوبا ء دگہ دگہ بازیں ریاست ال اے قدم زرت۔ ہمے ڈول 1986 ء پرنس ء yvette Roudy ء اولی گالبدن کمیٹی پہ لینگوئک فیمینزم ہاتر ء اڈکت۔ Youtte Roudy زالبولانی حق ء وزیر ات ء آئی ء کار مستر Benoit Grout ات۔ ایک نہشتہ کارے ات۔ فرانس ہم اے جہد کنگ کہ زبان تہ ء زالبول ء مردین زات ء نیام ء پرک ء تپاوت ہلاس کنگ بہ بیت۔ گڑا 1976 تک 1979 البتیں گالبدن باسک اڈکت چہ (office of the french language) ء نام ء چار رہندا ایرکت ء

Feminine Form (1) ایسانی گنگ انت ہر کجا کہ زالبولی ء لہزء دروشم کار مرزنگ بوت کنت بہ بیت۔
 unisex 2 (کار مرز بہ بیت بلے masculine or feminine article ء وسیلہ ء گیشینگبہ بیت۔
 feminine form (3) گون مار پولو جیکل دروشم ء درورے ء ودی کنگ بہ بیت۔

زبان، سیاست، زالبول و بلوچی زبان

تراے رنگ ۽ گلد دوست بیت؟

من اے وڙ بکناں؟

من جلو اہ دیگ ۽ اوں؟

اے شریں ناں؟

زالبول وٽی زبان ۽ کار مرز کنت پہ آرام ۽ کمک ۽ هاتر ۽ مرد وٽی زبان ۽ کار مرز کنت پہ یک تاکتے پیش داراگ ۽، پہ درور مرد وٽی لوگ ۽ مردماں گشیت: ماباند بازار ۽ رواں۔ اے گپ لوگ ۽ سر بر اہی ۽ پیش داریت، بلے زالبول گشیت باند بازار نہ برے مناں۔

بلوچی زبان ۽ زالبول:

اگاں مابلوچی زبان ۽ بچا راس بلوچ ۽ پہ زالبول ۽ گلام کنگ ۽ وٽی زبان سیاسی رنگ ۽ کار مرز نہ کنگ۔ بلوچ ۽ وٽی زبان ۽ تہ ۽ جنڊر ۽ پرک ۽ تپاوت ہم نہ آورتگ ۽ جنڊر سمیخت گندگ ۽ نہ ات۔ دنیا ۽ گیشتر زبانانی تہ جنڊر ۽ پرک ۽ تپاوت ۽ جنڊر سمیخت هست۔ انچو آزبانی تہ ۽ نامانی، ستاہ گالانی، ۽ دگہ دگہ لبزانی دروشم ۽ جنڊر پرک ۽ تپاوت گندگ ۽ کیت بلے بلوچی زبان ۽ تہ ۽ جنڊر ۽ پرک ۽ تپاوت نیست۔ انچو کہ مابلوچی زبان ۽ بن رہند (Grammar) بچا راس مار زالبول ۽ مردین زات ۽ نیام ۽ پرک ۽ تپاوت گندگ ۽ نہ ات۔ انچو کہ انگش ۽ تہ ۽، pronoun (He, She) نام گال، ستاہ گال، اردو تہ ۽ کا، کی، ۽ دگہ بازیں هست ۽ انچو دگہ بازیں یورپی ۽ ایشیاء زبانانی تہ gender discrimination هست بلے بلوچی زبان ۽ بن رہند ۽ تہ ۽، ستاہ گال ۽ نام گالانی تہ ۽، کار وروز گارانی نامانی پڑا gender ۽ پرک ۽ تپاوت نیست۔ بلوچی زبان ۽ گوں زالبول ۽ مردین زات ۽ انصاف کنگ۔ پرچاکہ بلوچی دو ۽ ریدگ زالبول ۽ را مردین ۽ چے بلکیں گیشتر ہم عزت ۽ شرب کبشاہت۔ آھر پڑا زالبول ۽ مردین ۽ یک حساب چاریت۔ ہمیشکہ بلوچ ۽ وٽی زبان ۽ تہ ۽ زالبول ۽ مردین ۽ نیام ۽ پرک ۽ تپاوت نہ آورتگ۔ انچو کہ مابلوچی زبان ۽ بن رہند ۽ بچا راس کہ چو انگش ۽ وٽی ۽ He, she ۽ وٽی پرک ۽ تپاوت نیست۔ دوئیں زات ۽ وھست ۽ بلوچ یکیں لبز کار مرز کن انت۔ درورے: جنکے بیت یا بچکے کار کنگ ۽ بیت بلوچی ۽ گش انت آکا ۽ انت۔ یا، آپیداک انت۔ آورگ ۽ انت۔ همے حساب ۽ کار ۽ روز گارانی نامانی تہ بلوچی زبان ۽ پرک ۽ تپاوت نیست ۽ بلوچ ۽ اے پڑا ہم جنڊر سمیخت نہ کنگ ۽ زالبول ۽ هستی ۽ بچا رانہ کنگ۔ انگش ۽ یک کارگسے ۽ مستر ۽ chairman یا Chairwomen مرچاں chairperson گش انت بلے بلوچی ۽ زالبول بیت یا مردین بیت کارگسے ۽ مستر، آکٹنگ بیت "کار مستر"۔ انگش ۽ گشتانک دیوک ۽ Spokesman گشتانک، بلے بلوچی ۽ زالبولے بیت یا مردینے بیت، گشگ بیت گشتانک دیوک۔ همے حساب ۽ دگہ کار وروز گارانی نام پہ دوئیں جنڊر ۽ یکیں لبز کار مرز بیت۔ اے دگہ بازیں زبان ۽ کار وروز گارانی نام زالبول ۽ وجود ۽ کار کنگ ۽ انت۔ درور Spokesman, chairman, policeman: دگہ دگہ۔ همے پیم ۽ انگش ۽ گش انت "Man is a social animal" یا لبز، mankind, ma made, we all are brothers, Man invented the wheel، اے وٽی زبان زالبول ۽ هستی ۽ بچا رانہ کنگ ۽ انت ۽ ایشی ۽ جنڊر ۽ سمیخت گشگ بیت۔ همے وٽی بازیں ۽ سکورس دیم آرتگ پہ مردین ۽ تاکت دیگ ۽ زالبول ۽ ایر جنگ ۽۔ بلے بلوچی زبان ۽ تہ ۽ اے وٽی جیہ ۽ نیست۔ انچو بازیں زبان ۽ تہ ستاہ گال پہ زالبول ۽ کار مرز بنت انچو گشے زالبول ۽ سک ۽ Sexualize کن انت یا کسان پیشدار انت۔ درور: انگش ۽ تہ delicate, passive, sweet ۽ دگہ دگہ۔ بلے بلوچ زبان ۽ اے لبز سک کم انت، بلوچ زالبول ۽ وٽی ستاہ گالانی تہ ۽ یک ٹوہیں ارزشتے دنت، انچو کہ ماکش ایں ماہ دیم، ماہ رنگ، شیر زال، زالبول ۽ گوں شیر Lion ۽ شبین دنت بلے اے دگہ زبان کم اے وٽی زبان کار مرز کن انت۔

همے وٽی بلوچی زبان وٽی لبزانی تہ زالبول ۽ مردین ۽ یک حساب ارزشت دنت۔ درور: لوگ واجہ ۽ لوگ بانک، واجہ ۽ بی بی ۽ دگہ دگہ۔

بازیں چو کہ انگریز، ہندی، پارسی ۽ دگہ دگہ زبان تہ زالبول ۽ نام ۽ دیم مرد ۽ نام ۽ پرک کنگ ۽ دیم ۽ آرگ بیت بزاں مردین ۽ تاکت ۽ دیم ۽ بنیت۔ وھدے کہ زالبول آروس کنت گڑا آروس ۽ زالبول ۽ نام ۽ دیم مرد ۽ نام ۽ پرک کنگ بیت۔ بلے مرد ۽ نام ۽ دیم ۽ زال ۽ نام ۽ پرک کنگ نہ بیت۔ درور Jill Biden, Michelle Obama Former First : Lady of the United States, Gauri Khan Indian film producer and fashion designer، دگہ دگہ۔ بلے اے چیز زالبول ۽ مردین ۽ محتاج کنگ

انت، اے چیز زبان ء تہ ء جنڈر سمیھست گتنگ بیت۔ اے ڈولیس جنڈر ء جیڑہ بلوچی زبان ء تہ ء نیست۔ ہمے حساب ء زھگ ء نام ء دیم ء پت نام ء پر کنگ ء مات ء نام ء پر نہ کنگ ء اے یک ٹوئیں پرک ء تپاوت ء بازیں زبان ء تہ ہست انت۔ بلے بلوچی زبان ء تہ اے چیز نیست۔ بلوچی زبان ء تہ اے زھگ ء آزاتی انت پت ء یامات ء نام ء یا یاپوک ء وتی نام ء زورایت۔

انگلش ء تہ ء miss یا Mrs اے وڈیں رہند زالبول ء مردین ء محتاج کنت یا زالبول ء پچار ء ہستی ء گار کن انت۔ اے رہند بلوچی زبان ء ہم نیست۔ اے وڈیں رہند مردین چاگرد ء وتی وھست ء اڈتنگ پہ زالبول ء جہل جنگ ء وتی پچار ء دیم ء آرگ ء ہاترا۔ اٹلی ء سنیٹ 1980 اے جیڑہ ء سراپ کنت کہ مردین ء زالبول دوئیں وتی بنداتی نام چے زانگ بہ بنت۔ 1982 اے اٹلی ء policy بیت کہ کانود ء تہ ء Mrs کار مرز بہ بیت۔ اے رہند ء چہ جرمنی ء کانود ء رہند ء زورگ بیت۔ بلوچ ء اے وڈیں کانود ہم نہ بوتگ۔ بلوچ ء وتی زبان ء تہ ء زالبول ء مردین ء یک حساب ارزشت داتگ ء دیگ ء انت بلے بلوچستان ء وانگجہانی کتابانی تہ ء زبان سیاسی کار مرز بوگ انت پہ بلوچی زبان ء بلوچ ء تہ ء جنڈر پرک ء تپاوت آرگ ء ہاترا۔ بلوچ وانگجہانی کتابانی تہ ء زالبول انچو کردار سازی کنگ بوگ ء انت کہ مردین ذات چے نزور ترلیگ بوگ ء انت۔ درور: زالبول گد شودگ ء انت، ساپ کنگ ء انت، ورگ گردگ ء انت۔ بلے مردین وانگ ء انت، شکار ء انت یا کار ء روزگار ء انت۔ اے دری دود ء رہیدگ بلوچ ء وانینگ بوگ ء انت ء بلوچ ء تہ مان کنگ بوگ ء انت۔ بلے اے چیز بلوچ دود ء رہیدگ ء ہلاپ انت۔ بلوچ زالبول ء تاریک ء مابچاراں آیاں مردین ء ہمرائی ء کارور روزگار کنگ، کشت ء کشاری کنگ، شوانگی کنگ۔ جنگ ہم کنگ، مزاحمت ہم کنگ۔ بانڈی، مہناز ء دگہ بازیں زالبول ء درور ہست کہ جنگ ء مزاحمت کنگ اش۔ بلے بلوچ زھگاں اے چیز وانینگ نہ بنت۔ بلوچ ء اے دگہ راجانی وڑ ء وتی زبان سیاسی رنگ ء کار مرز نہ کنگ ء جنڈر سمیھست نہ کنگ پہ زالبول ء نزور ترلیگ ء گلام کنگ ء۔ بلوچ ء وتی زبان ء دود ء رہیدگ ء تہ ء زالبول ء یک حساب ارزشت داتگ ء دیگ ء انت۔

سرشون:

- Ainsworth-Vaugh 1992 "Topic transitions in physician _patient interviews; power gender, and discourse Change, language in society ;21:409-26.
- Fisher, Sue (1993) 'Gender, power, resistance: is care the remedy?', in Sue Fisher and Kathy Davis (eds), Negotiating at the Margi 113: The Gendered Discourse of Power and Resistance. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
- Guimei he, "An Analysis of Sexism in English" Journal of Language Teaching and Research, Vol. 1, No. 3, pp. 332-335, May 2010.
- Kiesling, Scott (2007) "Men; Masculinties and language ", Language and Linguistics Compass 1/6 (2007): 653-673, 10.1111/j.1749-818x.2007.00035. Lakoff, Robin T. 1990 "why can't a woman be less like aman?" in Talking power: the politics of Language, San Francisco: Basic Books.210.
- Spender, Dale, 1980 [1985], Man Made Language, second edition, New York: Routledge. (p 15-17,144-147).
- , SAGE Publications London • Thousand Oaks • New Delhi.88-86، Wodak, Ruth 1997 "Gander and discourse " p.91